

KAI KURIŲ VEIKSNIŲ ĮTAKA ĮVAIRIŲ VEISLIŲ KUILIŲ SPERMOS KOKYBEI

Neringa Jankevičiūtė, Henrikas Žilinskas

Lietuvos veterinarijos akademija, Gyvulių reprodukcijos laboratorija, Tilžės g. 18, LT- 3022 Kaunas;

Tel.8- 36 33 18, e l.paštas: nerija@lva.lt

Santrauka. Kiaulių reprodukcijai labai svarbu veislinės medžiagos kokybė. Sėklinimui vartojama sperma turi būti kokybiška, didelės apvaisinamosios galios ir genetiškai vertinga. Spermos kokybė priklauso nuo daugelio veiksnių: gyvulio veislės, amžiaus, naudojimo intensyvumo, bendros organizmo būklės, šėrimo ir laikymo sąlygų, sezono ir kt. Mūsų darbo tikslas buvo įvertinti įvairių veiksnių įtaką Danijos landrasų ir diurokų veislės kuilių spermos kiekybiniais ir kokybiniais rodikliams. Darbo uždaviniai – ištirti kuilio veislės, amžiaus bei sezono įtaką Danijos landrasų ir diurokų veislės kuilių spermos kiekybiniais ir kokybiniais rodikliams.

Darbas atliktas AB “Lekėčiai“ kiaulių komplekse su 13 Danijos landrasų ir 3 diurokų veislės kuiliais. Matuotas ejakulianto tūris (ml), vertintas spermatozoidų judrumas (%), skaičiuota spermatozoidų koncentracija (mlrd./ml) ir morfologiškai įvertinti spermatozoidai. Ištirta 416 ejakuliatų. Duomenų analizė atlikta SPSS statistiniu paketu.

Tyrimais nustatyta, kad kuilio veislė turėjo įtakos ejakulianto tūriui, spermatozoidų koncentracijai bei pataloginių spermatozoidų skaičiui ($p < 0,001$). Spermatozoidų judrumui veislės įtaka nebuvo reikšminga. Danijos landrasų veislės kuiliai pasižymėjo didesniu ejakulianto tūriu, bet mažesne spermatozoidų koncentracija ir geresne spermos kokybe negu diurokų veislės kuiliai.

Kuilių amžius turėjo įtakos ejakulianto tūriui, spermatozoidų koncentracijai ir pataloginių spermatozoidų skaičiui ($p < 0,05$). Kuo vyresnis kuilis, tuo didesnis jo ejakulianto tūris, tuo mažesnė jame spermatozoidų koncentracija. Judriausi buvo 18–24 mėn. kuilių, o mažiausiai judrūs – vyresnių kaip 30 mėn. kuilių spermatozoidai. Daugiausiai spermatozoidų su pataloginėmis kriaušės pavidalo galvutėmis nustatyta jaunesnių kaip 12 mėn., o daugiausiai su uodegėlių patalogija – vyresnių kaip 30 mėn. kuilių ejakuliatuose.

Sezonas turėjo įtakos spermatozoidų judrumui ir koncentracijai bei pataloginių spermatozoidų skaičiui ($p < 0,001$). Sezono įtaka pasireiškė spermatozoidų judrumo sumažėjimu vasarą ir rudenį bei koncentracijos sumažėjimu rudenį ir žiemą. Daugiausiai pataloginių spermatozoidų nustatyta vasaros pabaigoje ir rudens pradžioje.

Raktažodžiai: kuiliai, veislė, amžius, sezonas, spermos kokybė.